

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyitási közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Tisztelgés a főispánnál.

Hunyadvármegye főispánja: Mara László ur folyó hó 6-án jött e minőségben először Petrozsénybe. Érkezése nem volt jelezve, csak a déli órákban vett róla tudomást a közönség s minden megbeszélés nélkül, szinte önkéntelenül érlelődött meg társadalmunk minden rétegében az elhatározás, hogy az örvendetes alkalmat ragaszkodásunknak, szeretetünknek kifejezésére felhasználjuk.

A Zsilvölgy többi községei a szeretett főispán ittlétéről értesülve, távbeszélő és távirat útján jelezték, hogy örömmel csatlakoznak az ünneplés céljából megindult mozgalomhoz. A bányatársulattól indult ki a kezdeményezés a délutáni órákban s már este hat órakor százával hullámozott a közönség az utcákon s csatlakozott a bányászokhoz, kik harsogó zenével, lobogó fátylakkal s bányászmeccsekkel szintén százával vonultak a főszolgabíró lakása elé, hol a főispán szállva volt.

Az impozáns menet megérkeztek Andreics János kir. bányatanácsos vezetése alatt a bányatisztikar s a polgárok küldöttsége tisztelt a főispánnál, kihez a tisztelgő küldöttség vezetője megleghangu üdvözlő beszédet intézett, megköszönve ama jó indulatot, melyet Petrozsény s az egész Zsilvölgy vitális érdekeinek előmozdítása iránt tanúsított ügyis, mint ennek a választókerületnek volt országgyűlési képviselője, úgyis, mint vármegyénk volt alispánja s mint főispánja.

Ily minőségben kifejtett ténykedéseivel kelté fel a szeretett főispán a Zsilvölgy közönségének igaz, őszinte vonzódását s ama hála érzetét, melynek kifejezésére örömmel ragadta meg azt az alkalmat, midőn mint a királyi legmagasabb kiüntetés és az alkotmányos kormány bizalmának letéteményesét először üdvözlölheti a céltudatos és sikeres munkásság színhelyén. Felsorolta továbbá Andreics János kir. bányatanácsos azokat az alkotásokat, melyeknek létesítése Petrozsény és az egész Zsilvölgy kulturális és gazdasági haladásának nélkülözhetlen feltételét képezi s a melyeknek megvalósítása iránt a célravezetőnek mutakozó lépések megtételére s kérte vármegyénk kormányzóját, hogy magas állásának súlyával és nyomatékos befolyásával a közjóra irányuló törekvéseinket támogatni kegyeskedjék. Felkérte végül, hogy a fátylászzenével tisztelgő bányászok üdvözlését szíveskedjék fogadni.

Mara László főispán ismert szívéllyességével válaszolt a magvas üdvözlő beszédre. Megköszönve a nem várt kiüntetést, biztosította a tisztelgő küldöttséget, hogy Petrozsény és az egész Zsilvölgy érdekeinek előmozdítására miként a múltban, úgy a jövőben is minden lehetőt meg tesz.

Majd a főszolgabírói hivatal bejáratánál megjelent a főispán. Midőn rokonszenves alakját a

sokaság megpillantotta, felugrott az éljenzés, melynek csillapultával a bányászok nevében Kékel János festői bányaszaltiszi disruhában előlépett s a következő beszédet intézte a főispánhoz:

Méltóságos Urunk!
Szeretett Főispánunk!

A Salgótarjáni Köszénbánya Részvény Társulat bányamunkásai s altisztjei nevében szövelek föl, a kikkel örömmel és méltó meglelégedéssel üdvözlöm méltóságodat, mint olyan férfit, a ki az itteni helyi körülményeknek kezdettől fogva alapos ismerője lévén, s mint ilyet nem egy tette, fényes cselekedete dícséri irántunk érzett szeretetét és jóindulatját. Ismerjük Méltóságodnak eddigi tiszta, jelleműs, becsületes munkakörét, a melylyel községünket s elsősorban bányász községünket, bányászati érdekeinket tartva szem előtt, mindig előbbre vinni méltóztatott. Szavának horderejű sulya, akaratának felsőbbbsége, s a mi közös, becsületes munkánk gyümölcsöztetése ezt!

Itt állunk most is méltóságod előtt munkától piszkosan, de edzetten, és szívünkben a haza iránti rendíthetetlen szeretetben, s a kormány iránti feltétlen bizalomban, melytől várjuk első sorban a bányatörvény reformjának keresztült vitelét.

De itt vannak Petrozsénynek egyéb kulturális és hazafias célt szolgáló intézményei: a bányász-iskola, járásbíró, adóhivatal, gymnasiumunk államosítása stb., melyek főleg nekünk altisztieknek és bányászoknak különösen nagy előnyünkre szolgálóndának. Kérjük is azért méltóságodat, mint megyénknek érdemekben, tapasztalatokban gazdag, vasszilárdaságú és nagy tudású főispánját, iparkodjék felsőbb helyen, a magas kormánytól odahatni, hogy a rend, béke politikailag a jog, törvény és igazság alapján mielőbb helyreálljon. Vigye meg méltóságod, szeretett főispánunk, mint a Salgótarjáni Köszénbánya R. T. bányamunkásai és altisztjei üzenetét a magas kormányhoz, hogy küzdjön és bizvabízzék, mert ha kell, tetleg is mellette leszünk! És most a nehéz idők, nagy cselekedetek idejében, annál nagyobb örömmel üdvözlöljük méltóságodat, mert látjuk hogy körünkbe ezek az irántunk érzett szeretete és bizalma hozta.

Isten vezérelje, Isten éltesse Főispánunkat!

A főispán megköszönte a bányászok tisztelgését s szép szavakkal méltatta a bányászat nemzetgazdasági fontosságát s különösen azt a sikert, mely a bányászat révén itt a Zsilvölgyben eléretett, melynek az a rohamos haladás köszönhető, melynek örvendetes jelenségeivel itt találkoztunk.

A főispánt éltetve oszlott szét a fátylász zenére összegyűlt sokaság.

Esti 8 órakor az egész Zsilvölgy értelmiségének előkelőségének résztvétele mellett a Wágner szálloda nagytermében társas vacsora volt a főispán tisztelőire, melyen száznál többen jelentek meg.

Az első pohárköszöntőt Kósa Mihály ev. ref. lelkes mondotta:

„Nem a véletlen nem a pusztaság gyűjtött ma egybe minket ily szép számban, hanem a lelkesült öröm a mély tisztelet és a ragaszkodó szeretet őszinte érzete.

S midőn arra válnak, hogy ezen őszinte érzelmek, melyek Petrozsény nagyközönség lakóinak rang osztály-nemzetiségi és felekezeti különbségre való tekintet nélkül keblét eltölti, ma kifejezést adjak, azt láttam, könnyű feladatot vállaltam magamra, s most veszem észre, hogy egy igen nehéz problema megoldása előtt állok.

Hiszen ha már kifejeztem azon őszinte nemes érzelmeket: a lelkesült örömet, a mély tiszteletet a ragaszkodó szeretetet, melyet a mi köztisztelőben közszeretében álló magas vendégünk iránt érzünk; felkellene sorolnom azon okokat is, melyek bennünk ezen magasztos érzelmeket szülték.

Ezt azonban nem tehetem. Tiltja a tisztelet, melylyel magas vendégünk szerénysége iránt viseltetem, aztán meg a legmagasabb helyre is eljutott, széles körű érdemeinek felsorolása egy pohárköszöntő szűk keretében be sem foglalható.

De annyit bátran kinyilatkoztatok, hogy nagy áldása volt Istennek megyénknek nézve, midőn annak kormányzatát, a legmagasabb kegy egy oly érdemes férfira bízta, ki a közügyek terén szerzett, s már is üdvös tettekben nyilvánult tapasztalatait párosítva egyéni magas tulajdonaival, hallgatva nemes szíve, emelkedett lelkülete sugallatára, megerősíti bennünk egy szebb, egy boldogabb jövőbe vetett hitünket, megszilárdítja azt az édes reménységet, mely csüggedni nem tud, nem akar, mely biztossá tesz, hogy nem hiában való a kitartó hűséges munka, a hivatása iránt való sz. lelkesedés, mind kettő meghozza gyümölcsét.

És a ki nemes tulajdonai, magasztos érzelmei által ezen hitünket megerősíti reménységünket megszilárdítja, az iránt, ne viseltessünk-e a legmélyebb tisztelettel, ne övezzük-e őt körül ragaszkodó szeretetünkkel a mi büszkeségünket.

Igen! a miénk ő különben is, megyénk szülöttje, s hisszük, tudjuk, megvagyunk győződve, hogy Istentől nyert s a tapasztalás által bővített tehetségeit első sorban megyénk szellemi és anyagi jóllétének előmozdítására fogja érvényesíteni s így teend hasznos szolgálatot a nagy egésznek, édes hazánknak.

És hisszük, tudjuk, megvagyunk győződve, hogy böles tappintata, okos körültekintése, megfogja találni az utakat és modokat, a melyeken és a melyek által, lerontva az ijesztően emelkedő korlátokat, a bizalmatlanság torlászait s az önzetlen munka, a hivatás iránt való sz. lelkesedés s a tiszta jellem oltára előtt egyetbe a kormányzatára bizott megye közönségét.

Midőn még kérjük, hogy járásunkat, a Zsilvölgyét mint hazánk e végvidékén a magyar nemzeti állameszmének, a magyar nemzeti kulturának, a lángoló hazaszeretnek erős védbástyáját további hathatos pártfogásába venni méltóztatassék, egyben kérjük az Egek urát, hogy a mi szeretve tisztelt főispánunkat, mélt. Mara László ő méltóságát testi lelki erejének épségében soká-soká éltesse.

Méltóságos grof Toldalagi Samu köszönti aztán fel a főispánt. Kevés mondani valója van azokon felül, a mik elhangzottak csak arra az egy körülményre hívja fel a figyelmet, hogy nemcsak vallás és nemzetiségi különbség, hanem pártkülönbség nélkül jelent meg társadalmunk ömeltósága tiszteletére. Minden a közügyek terén fáradozóknak re ipsa gondokkal kell küzdenie; csak azt kívánja, hogy egy gond soha se aggassa hogy t. i. soha se aggodjék ömeltósága, hogy azon osztatlan, minden szempont fölé helyezkedő tisztelet valaha elfordulna tőle. Hű marad e tisztelet ömeltóságához, mivel a hazafias meggyőződésű munkásság mindig tiszteletre méltó és ömeltósága ily munkássággal tölté be magas közjogi állását, ily munkálkodással oszlopossa a fennálló álladalmi, társadalmi rendnek. Erőt egészséget kíván ömeltóságának, hogy mindvégig tisztelhezzük őt mindnyájan — akár egy nézetben, egy pártban állók, — vagy akár pártokon kívül állók is kivétel nélkül hódolva hazafias munkássága előtt.

A lelkes éljenzések elhangzása után Váradi Vilmos mondott, — rövid szavakban ecsetelve a mostani helyzetet, — érdeklődéssel végig hallgatott beszédet s éltette a főispánt.

Erre felállott Priváry Géza gimnáziumi igazgató s a következőkben adott érzelmeinek lelkesedéssel lelkésítően kifejezést:

Beszédjének bevezetésében hivatkozott arra az ellentétre, mely a Zsilvölgy néhány év tized előtti és mostani állapota között létezik, hogy a munka, a kultúra békés, de áldásos és dicsőséges fegyverei a magyar állam javára meghódították az előbb vad kietlen és értéktelennek vélt vidéket. Kiemelte, hogy most már e becses, drága része a magyar hazának, nemcsak óriási anyagi előnyöket biztosít a magyar állam számára, hanem annak magyar nemzeti szempontból hatalmas támasza, amelyre az állam mindenkor bizton számíthat, sőt önkénytelenül fel annak szolgálatait nemzeti feladatainak megkönnyítésére.

Beszédjének további folyamán egyebektől eltekintve különösen arra a fontos kulturális munkára hivatkozott, melyet a zsilvölgyi iskolák és azok között speciáliter a gimnáziumunk teljesít, melynek állami szempontból való fontosságát az arra leghivatottabb faktor a V. K. V. Miniszter elismerte. De ma már fényesen igazolják a tények, hogy ezen intézet mily fontos missziót teljesít, úgy hogy önrizzel, örömmel láthatja mindenki az elért eredményt, ki akár anyagi akár szellemi, erkölcsi tekintetben az intézet felvirágoztatására közreműködött. Láthatják, hogy úgy vidékünk mint a magyar haza javára tettek becsülést érdemlő szolgálatokat.

Azután rátért arra a mi tulajdonképpen felszólalásra készítette, hogy a körünkben megjelent főispánunk a gimn. biz. kérésére kieszakozta a kormánytól a beruházási államsegélyt, a jövőre pedig további támogatását különösen az intézet jövőre államosítása iránt, megígérte. Ezért az intézet, a tanári kar, és a gimn. biz. nevében kifejezte mely tiszteletünket ragaszkodásunkat és hálát köszönetünket, és ismételtan ajánlotta a hazafias iskolánkat, s annak tanári karát is további magas jóindulatába.

Beszédét Ömlőtsága éltetésével végezte.

A distingvált társaság 11 óráig együtt maradt s a főispán, — szívélves szavakkal elbucszva, — ismételtan megköszönte a személye iránt nyilvánult ragaszkodásnak spontán és impozáns megnyilatkozását s biztosította a jelen voltakat, hogy Petrozsény és a Zsilvölgy minden irányu hazafias és üdvös törekvéseiben az ő jóindulatára, minden kitelhető támogatására mindenkor számíthat.

Gimnáziumunk.

II.

Az intézet multjára vetett rövid vissza pillantás után térjünk át annak jelenére. Minden intézetnél fontos sőt mondhatni legfontosabb anyagi ügyeinek állapota. Mert hiába minden nemes cél, hiába minden hazafias kulturális feladat, ha az anyagi segédeszközök hiányzanak, hajótörést szenved minden buzgóság, minden fáradozás. Midőn tehát intézetünk jelen állapotának ecseteléséhez fogunk először is pénzügyi helyzetéről fogjuk tájékoztatni az érdeklődőket.

Hogy intézetünknek nehéz küzdelmes multja van, ennek oka épen hosszú időn át anyagi erőinek fogyatékossága. Könnyű ott intézetet létesíteni, hol megfelelő alapokkal rendelkeznek akár pénzben, akár ingatlanokban. A közép iskolák alapításánál pedig rendszerint meg van a megfelelő anyagi alap, amelyre ha kezdetben szükséges is, de mégis eléggé biztosan támaszkodhatnak. Ismerem nagyobb részt az intézetek keletkezésének történetét, de így alapított mint a petrozsényi gimn. nem ismerem. Mert itt igazán semmi, csak a jövő reményére támaszkodtak midőn alapították. Az intézet első tanárait kizárólag a tandíjból tartották fenn hosszú időn át, nem esoda tehát, ha folytonos anyagi zavarokkal kellett küzdenie. Még később is, midőn jött a községi jelleg és segély, jött az államsegély, alig alig lehetett kellően fedezni a szükséges kiadásokat. Hat évvel ezelőtt, midőn elfoglaltam állásomat az intézetnél, bár már akkor is IV osztályú volt iskolánk ugyanennyi tanárral, még csak 12000 koronát tett ki az évi költségvetés. Ma már több mint 24000 korona. 1898-tól kezdve a községi fentartási hozzájárulás 4000 korona volt mindig. Ez tehát nem emelkedett, sőt két év óta ezen fentartási segélyből a község részéről felvett 30000 koronás építési kölcsön évi törlesztésére fordítatik 1470 korona. Az állam segély azonban minden évben 1000

koronával emelkedett, s jelen évben 7000 korona. A tandíj a beíratási díj hat év előtt 3400 korona volt ma már közel áll a 8000 koronához.

Azonban bár a pénzügyi helyzet a multhoz képest hasonlíthatatlanul kedvezőbb, mégis nagy körülmények között igényel a költségvetési mérleg elkészítése. Mert a bevételekkel arányosan évről-évre mindinkább fokozódtak a szükséges kiadások is. A gimn. bizottsági pénztárnoknak teendői is folyton nagyobbodtak, különösen azért is, mert a gimnáziumi építkezés alapítványainak, bevételeinek és kiadásainak kezelése a pénztárnokra valóban terhes feladatot rótt. Nem mellőzhetem tehát el itt, hogy ügybuzgó pénztárnokunk Schreiner József bányaigazgatósági titkár úrnak önzetlen és fáradságos munkáját legalább a nyilvános elismerés és hálás köszönetünk nyilvánításával ne honoráljam. Három éve vezeti ő már a pénztárosi teendőket ezen rendkívül felelősségteljes és a nehéz tisztelet díjtalanul, ambícióval tisztán intézetünk előhaladását, fejlesztését ezelő nemes törekvással tölti be. Megfogják őrizni intézetünk történetének lapjai az ő nevét is, emlékünkből marad intézetünk érdekében kifejtett nagy tevékenysége.

De méltó, őszinte, hálás köszönetünket fejezem ki a gimnáziumi bizottság nevében és megbízásából az intézetet. Az anyagilag támogató társulatoknak, községeknek és egyházközségeknek. Így első sorban köszönet, hála és elismerés illeti a salgótarjáni társulatot, mely az évente adott 700 korona segélyen kívül eddig ingyen becsajátotta rendelkezésére intézetünknek a gimn. épületet, és ingyen szolgáltatja minden évben a szemet az iskola termek fűtésére, a tanárok egyrészének pedig lakoházat adott használatra rendkívül csekély bér fejében. Köszönet és hála ezekért Chorin Ferenc dr. Ömlőtságnak a salgótarjáni társulat elnökének és szeretett bányaigazgatónak Andreics János bányatanácsos úrnak, egyszersmind a gimn. bizottság elnökének. Hálával és köszönettel tartozunk azonkívül a csimpai faipar vállalat igazgatóságának Pollacek és Scheiber cégnek, mely évente 200 koronával járul az intézet fentartásához, valamint a petrozsényi róm. kath. egyháznak, mely szintén évi 200 kor., az izr. hitközség, mely évi 200 kor. Livazény község, mely évi 100 kor., a Petrozsényi Takarékpénztár részvénytársaság, mely a mult tanévben 100 koronával segítette intézetünket. Azonkívül a bizottság nevében ismételtan kifejezzük köszönetünket az intézeti épületre alapítványt tett községeknek, társulatoknak, testületeknek, egyházközségeknek és egyes polgároknak, kiknek névsorát közölni fogjuk. Köszönetet mondunk végül mindazoknak kik akár anyagi, akár erkölcsi támogatásukkal intézetünk javára közreműködtek.

Ami intézetünk egyéb külső viszonyait illeti legelőbb is szólnunk kell az új emeletes intézeti épület helyiségeiről. Van benne négy tanterem és egy fizikai és kémiai előadó terem egyenkint 10 m. hosszú és 6-50 m. széles, egy rajzterem, mely 13-66 m. hosszú, 7-50 széles, torna terem 18 m. hosszú, 9 m. széles, szertár 10 m. hosszú, 6-50 m. széles, laboratórium 6-50 m. hosszú, 5 m. széles, igazgatói iroda 7-50 m. hosszú, 5 m. széles, ifjúsági könyvtár 7-50 m. h., 5 m. sz., tanári szoba 10 m. h., 6-50 sz., tanári könyvtár 6-50 m. h., 6-30 m. sz., ruhátár 6-50 m. h., 3 m. sz., szolgálatok, mely áll egy konyhából 6-50 m. h., 2 m. sz. és szobából 6-50 m. h., 3 m. sz., kamra 3 m. h., 2 m. sz. Ugy földszinten és emeleten tágas folyosó van és kényelmes lépcsőház.

Az összes helyiségek kivéve két tantermet acetylen világításra vannak berendezve, összesen a még berendezendő szolgálakással együtt 51 lággal. Esténként az iparostanonc iskola 2 tantermet és a tanári szobát használja 5-től 7 óráig. Maga az épület az eddigi számítások szerint 62000 koronába került, mivel azonban a salgótarjáni társulat termelési áron adta az anyagot a becsértéké magának az épületek mintegy 100.000 korona. Az acetylen világítás a hozzá szükséges külön épülettel együtt 1800 koronába került, a melyből az iparos tanonciskola 600 koronát fizet.

A berendezések még folyamatban vannak, a torna terem berendezése készen van, a rajzterem készül, továbbá a legszükségesebb felszerelések szintén munkában vannak. A teljes beruházás és felszerelés azonban csak a beruházási államsegély megérkezése után fog véglegesen megtörténni. Ezen beruházási segély ügyében a mara László Ömlőtsága, megyénk főispánja Petrozsény község kérésére a V.K.O. Miniszter Önlőmlőtségénél eredményesen járt közbe, mert a segély adását a V.K.O. Miniszter ur megígérte és főispánunk utján

a bizottság értesére adta, bár az összeg nagyságára és az engedélyezés idő pontjára nézve nem adhatott határozott választ. A község először 14000 korona segélyt kért, később azonban a gimn. bizottság újabb kérvényében 25000 koronára kérte ezen segély emelését és ezen kérelmét a szükségesletek részletesebb felsorolásával megalokolta. A miniszteriumban vett értesüléseim szerint a kedvező elintézésre az 1906 évben számíthatunk, mert az összeg az 1905. évi költségvetésbe már nem volt felvehető.

A gimnáziumi bizottság intézetünk minden irányú fejlesztésére és felvirágoztatására többszöri beható tanácskozásában nagyfontosságú határozatokat hozott. Így mivel különösen a vidéki tanulók száma lényegesen megnövekedett és ma már 53-an nyerne oktatást közép iskolánkban és ezen szám emelkedése évről-évre mind nagyobb lesz, szükségesnek vélte egy internátus létesítése iránt lépéseket tenni, hogy ezen tanulók, nemcsak megfelelő olesó ellátást nyerhessenek itt Petrozsényben, hanem kellő felügyelet mellett szellemi kiképzésük és erkölcsi gondozásuk nevelésük minél megfelelőbb lehessen. Ezen létesítendő internátus szervezetével ez alkalommal nem akarok most bővebben foglalkozni, később azonban e tárgyban is bővebb tájékoztatást fogunk nyújtani.

Régóta sürgető és fontos kérdését képezte intézetünknek a tanárok nyugdíjügyének rendezése. A bizottság legutóbb két ülésében behatóan foglalkozott e kérdéssel és remélhetőleg végre mégis eredménytel fognak már járni ez ügyben teendő lépéseink. A miniszteriumban személyesen nyert információim kedvező eredménnyel biztatnak.

Egyebekről azonban a jövő számban.

Priváry Géza.

A zsilvölgyi tanítói kör gyűlése.

Petrozsény, dec. 6.

Oly vidéken, a milyen a zsilvölgy is, hol a annyi nemzetiség, hol a annyi felekezet mint csillag az égen: a fejek egyetértésére, a szívek együtt érzésére és így az erők egy irányba való érvényesítésére feltétlen szükség van. Alapvető munka kívánatos, hogy alapos munka után, alapos legyen az eredmény is. Nem többről van szó mint-e völgy népét a szeretet alapján, mely megért már, hogy őt is megértsek, egygyé fűzni össze nyelvben, szívben és műveltségben.

Erre pedig a vidék tanítói hivatják. Kötelességüket átértették, annak megfelelőleg cselekednek is. Hogy munkájukban uniformiter járassanak el, évenként vándorgyűléseket tartanak, a melyeken e munkájukhoz megkívántató tudományt és gyakorlatot eszmecsere által tökéletesítsék, s lelkesedést szerezzenek egymásnak lelkesedéséből.

Az idén községünkben folyt le e gyűlés december 6-án. D. e. az állami iskolában 8 órától fél tizig hét tanteremben tanítás volt, mint inkább a különböző rendszerek, egyéni tanítási módok és felfogások által a már elért eredmények produkálása.

Fel 10 kor nyílt meg a gyűlés, a tulajdonképeni eszmecsere helye. Fekete J. köri elnök beszédet mond és azzal megnyitja a gyűlést. Beszédében utal az egyetértés szükségességére és annak erejére, melynek alapján az igazi kartársi szeretetet jelölve meg, mely javít, hol javítani valót lát, de el is tud nézni, ha csak mulékony, vagy természetes gyengeségről van szó. Majd együtt cselekvésre buzdítja kartársait. Beszéde hatott.

A mult gyűlés jegyzőkönyvét felolvassa Károlyi, ideiglenesen megbízott jegyző, ezután áttér a kör a gyakorlati tanítás megbeszélésére, itt különösen a phonomika megvitatása tolt előtérbe. Valamennyi hozzászóló csak az eredményből bírálgatja ez új módszert, de hogy az eredmény eléréséhez milyen, — nehéz, vagy könnyű — munka vezet-e el, hogy valjon e módszer a gyermeknek minő tehetségeit veszi igénybe, ezeknek, s különösen ez utóbbinak nyomán pedagógiter az objektív figyelő tagok és vendégek fejtegetést nem halottak.

Ennek az oka pedig az, hogy két tanteremben, hol az első osztályosok, e módszer alapján tanulják az olvasást és írást, inkább eredményt mutattak be, mint e módszer szerinti tanítást. Jobb lett volna ha egy betűt, mely még ismeretlen volt a gyermek előtt a hallgatóság szemlétára, fűlehallatára a növendékekkel megtanítani. Így aztán nem csupán eredményt adott, hanem a látott és hallott módszer után is alapos bírálatot lehetett volna hallani és mondani, sőt nem csupán e módszerről, de az egyéni tanítói módszerről is.

Különbben a produkált eredmény után e módszer életrevalósága mellett döntött a kör. De a vendégekben a mint ezt egy magasabb állású egyén ki is fejezte gyűlésen kívül, az a gondolat támadt, hogy a felmutatott eredmény nem a módszernek természetes következménye, hanem a helybeli phonomimikával foglalkozó két tanerő ügybuzgóságának effectusa. Andreics János bányatanácsos is a folyóson körülbelül így nyilatkozott: Ha jobb volna a phonomimika ez eddig használatban levő módszerénél, úgy azt Angol- Francia- és Németország már régén elfogadta és kötelezővé tette volna, de kipróbálta s használatba nem tartotta meg.

Babics József a felolvasó asztalához. Felolvasása a nyáron Kolozsváron megtartott továbbképző tanfolyamról szólt. Legnagyobb dicséret illeti, hogy ismeret terjesztő munkájában, nem a már sokaknál hírhedt váltó önállóságra támaszkodott, hanem arra, mit a tanfolyamon nagy emberek ajkáról ellesett. Felolvasásának tárgya érdekes világosan előadva és variáns, nyelve tőrel szakadt magyar. Megértettük, ezért éljeneztük.

Babicsnak helyét Károlyi Lajos vette át, a tanítók helyzetéről olvasván fel, a pessim pontokat szedte össze abból, mely sem félre értésre, sem eredménytelen vitára okot nem szolgáltatott volna, ha munkájában nem csak az árnyékot, de a megvilágított oldalt is bemutatja. Hiányos volt munkája, tétele után indulva, többet kihagyott, mennyit felélt, s így az egy oldalúság miatt socialis izűvé válván, Andreics János bányatanácsos rögtön kifogásolta is. Nem egészen körültekintéssel és gondolat szerkesztett műve az oka, hogy sokan félre értették.

Következtek az indítványok:

Elnök indítványozza, hogy jövőre a tanügy terén előforduló nevezetesebb eseményekről egy tanító referáljon gyűléstől gyűlésig. Talpra esett indítvány, egyhangulag elfogadják. Károlyi Lajost kéri fel a tisztre, valalkozik.

Csutak Gáspárt, a kör jegyzőjét távozása alkalmából elnök elbucuztatja, Károlyi Lajost választják helyébe. Elnök rövid beszéddel, miután megköszönte egy a vendégek, mint a kartársak érdeklődését, a gyűlést berekeszti. A gyűlésen jelen volt 25 tanító, Andreics János bányatanácsos, jelen voltak az egyházak lelki vezetői: Gróf Toldalagi Samu, Hoboth Árpád, Pál Dénes, Kósa Mihály, Pelger Mihály, Radik István, a község részéről a bíró.

D. e. 10 órákor Vig Nándor áll. ig. tanító vendégszeretete villás reggelire szólítja a gyűlést. Délkor társas ebéd volt Ridval vendéglőjében. A fehér asztal méltó folytatása volt a zöldnek, kitűnő ételek és italok mellett.

E sorokban nem csak a gyűlés száraz lefolyását, hanem annak színvonalát és mikéntjét is akartam adni.

Pál Dénes.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Főispáni látogatás.** Mára László vármegyének nagytudású főispánja a valódi szakember a petrozsényi járás központjában e hó 6-án és hetedikén s így csaknem két napon át vizsgálta meg a főszolgabírói hivatalát. Figyelmét a legkisebb ügydarab sem kerülte ki, a mint halljuk kisebb potlások elrendelése után úgy a járás fejének valamint a személyzet többi tagjainak is elismerését fejezte ki.

— **Véglegesítés.** A r. kath. egyháztanács f. hó 8. án tartott ülésében Brassay József ideiglenesen alkalmazott petrozsényi kántort edigi sikeres szolgálatainak be tudásával, a Püspök Óméltóságához véglegesítés végett felajánlotta.

— **Szt. Borbála Lupényban.** Szt. Borbála, a bányászok védőszentjének évfordulóját az idén is mint minden évben inopzans fénynyel ülte meg Lupény bányaközség.

A megelőző napon este a középületek, központi telep és sok privátalakás ki volt világítva; fél 8 órákor a bányazenekar vonult el a kivilágított utca sorok között.

Az ünnepnapon d. e. a bányászoknak osztották ki a Borbála pénzeket fél 10 órákor gyülekezés volt az István tárnánál, honnan a bányazenekar harsogó indulói mellett a munkások élén Krizko Bohus bányavezető és a mérnöki karral, főszentelt lobogójuk alatt felvonultak a rom. kath. templomhoz, hol 10 órákor kezdetét vette az ünnepi Istenisztelet.

Főtisztelendő Buday János plebános magas röptű Szent, beszéde után Szent, mise volt. Fél 1 órákor volt a bányavezető részéről adott banguett, melyen mintegy 65-en vettek részt. Több szakember tisztelte meg mint vendég a rendező bányavezetőt.

Az illusztris vendégek díszes soraiban ott láttuk Blazsek Aladár vulkáni bányafőmérnököt, Sárközy Tihamér petrozsényi fűtőházi főnököt, Ungvári György, Horváth Vilmos mérnök urakat stb.

Az ebéd alatt Krizko Bohus bányavezető a királyra, Buday János plebános Krizko Bohus bányavezető egészségére emeltek poharat. Sárközy Tihamér a bányászokat éllette. Lichtenstein Salamon Dr. Kaczander József egészségére emelt poharat.

Az ebéd alatt a jól szervezett bányazenekar játszott Zentel karmester dirigálása mellett.

A jól és izletesen elkészített ételek Schaffer Samu kaszinói vendéglős általánosan elismert jó konyháját dicséri.

4 órákor az összes jelen voltak a zenekarral együtt átvonultak a társulati vendéglős helyiségeibe a hol a bányászok táncmulatságát kezdték meg. Innen átmenünk a tisztviselői kaszinó helyiségeibe, hol a jelen voltak a népszerű általánosan tisztelt és nagyrabecsült Krizko Bohus bányavezetőt ünnepelték és éltették.

Es sajtóságos, azt, ki hivatalban nem ismer más mint munkát, kötelességet, ki igazságosan ugyan, de szigorúan kívánja meg alattvalóitól azt, mit maga is a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesít: hivatásának szívvel-lélekkel való betöltését alattvalói a bányászok, altisztek és hivatalársai mégis oly odaadó szeretettel, tisztelettel vesznek körül.

Ezt nem lehet másnak tulajdonítani mint annak, hogy Krizko igazgató nem a szigorú igazgató, a nagytudású mérnök képében jelenik meg a társaságban, nem követel a maga számára tiszteletet, hanem szeretetreméltó egyéniséggel, tiszta s egyszerű jellemével megnyeri az emberek szívét, kivívja magának környezete, alattvalói szeretettel párosult tiszteletét. Jelenléte nem hat zavarólag a társaságra, ellenkezőleg jól eső érzéssel tölti el mindnyájunk keblét, hogy az a ki hivatalban fölöttünk áll most velünk és köztünk jól érzi magát.

Ezen körülménynek tulajdonítható, hogy az esti táncvigalom is igazán sikerült kedélyes együttlété váltott.

— **Nyilvános nyugtázás.** A petrozsényi áll. elemi iskola szegény tanulóinak felruházására folyó hó 3-án rendezett táncestélyre befolyt adományokról. Összes bevétel 808 korona 39 fillér. Ebből kiadás 207 korona 86 fillér. A tiszta jövedelem 600 korona 53 fillér. Bevétel pénzádományból 120 korona. Belépti jegyekből 154 korona. Felülfizetés 125 korona 90 fillér. Az adományok elárusításából a leányok gyűjtése 408 korona 49 fillér. **Penz adományaikkal hozzájárultak a következők:** Bartalus Árpádné 2 kor., Dombora Lászlóné 2 korona, Gaali Antal 2 kor., Gerbert Guidoné 10 kor., özv. Györke Ferenec 3 kor., Halász Sándor Budapest 10 korona, Koffron Ilona virág elárusításból 10 kor., Mihályi Zoltán Kolozsvár 10 kor. Dr. Nesztor Kamill 10 kor., Peccol Antal 2 kor., Rádik Istvánné 2 kor., Rotter József 40 kor., Dr. Schulek Jenő 4 kor., Szokol István 1 korona, Stiné Anna Arad 5 kor., Ungváry Györgyné 4 korona, Weinberger Bernát 1 kor., Weisz Rezsóné 2 korona.

Felülfizettek a következők: Dr. Ábrahám József 5 kor., Bekker David 3 kor., Blaier Mór 1 kor., Blindus János 9 kor., Blaschek Aladár Vulkán 3 kor., Baresay István 1 kor., Baló János 1 kor., dubovai Dubovszky Elemér 1 kor., Dalik Miklós 1 kor., Deszperg Dezső 1 kor., Deutsch Ferenc 50 fillér, Erdős László 3 kor., Br. Ehrenberg Gyula 1 kor., Farkas József 1 kor., Frosch Pál Aninosza 3 kor., Ferency Emil 2 kor., Fischel Vogel 2 kor., özv. Grün Mórné 1 kor., Henrich Viktor 3 kor., Dr. Halmos Brunó 3 kor., Hermann Adolf 40 fillér, Hermann Izidor 1 kor., Hofmann Félix 1 kor., Janza Vazul 8 kor., Junger Simon 1 kor., Kozák Györgyné 1 kor., Kozák Lajos 1 kor., Kósa Mihály 2 kor., Kantner János 3 kor., Kohn Rezső 1 kor., Kohn Samu 2 korona, Klein Lipót 3 kor., Lakner József 1 kor., Mannheim Farkas 3 kor., Mahler Ignác mérnök Déva 3 korona, Maderspach Béla 1 kor., Márek Mór 4 kor., Nyisztor Tome 1 kor., Nagy Miklós 1 kor., Odor József 1 kor., Paier Arthur 1 kor., Popper Hugó 4 kor., Prekup László 1 kor., Pelger Mihály 1 kor., Papp Sándor 3 kor., Popovics György 1 kor., Papp Károly 1 kor., Rozehnál Jánosné 1 kor., Rozenenthal Manó 3 kor., Scheiber Géza 4 kor., Schatzmann Herman 1 kor., Sebő Jenő 1 kor., Schaffer Mihály 2 kor., Spirsieky Gyula 2 kor., Spitzer Jenő 1 kor., Spiegel Sándor 2 kor., Ulmann Lipót 2 kor., Varjassy Béla 1 kor., Varjassy László 1 korona, Végh János 1 kor., Weisz Ignác 1 kor., Wank Nikodém 1 kor., Zádory Károly 1 kor. **Ételnemükkel hozzájárultak a következők:** Andreics Jánosné, Brassay Jó-

zsefné, Blaschek Aladárné Vulkán, özv. Babics Mihályné, Braun Albertné, Boesáth Mihályné, Bekker Dávidné. Dr. Csatt Auréliáné, Esztergályos Ágostonné, Br. Ehrenberg Benőné, Fábán Gyuláné, öz. Feitné, Fekete Józsefné, Frosch Pálné Aninosza, — Fischer Ferenecné, Fodor Teréz, — özv. Grün Mórné, Grausam Károlyné, Grossz Istvánné, Grossz Hermanné, Horváth Gyuláné, Henrich Viktorné, Herc Arnoldné, Hachla N.-né, — Hermann Adolf, Jámbor Mihályné, Joánovits Jánosné, Junger Samuné, Junger Simonné, Jancsó Ferenecné, Kohn Katalin, Kozák Györgyné, — Kantner Jánosné, K Schnegon Ilka, Kósa Mihályné, Klein Lipót, Klein Henrich, Kohn Samu, Lakner Józsefné, Lehooky Mihály, Marosi Vincéné, Marek Mórné, Mahler Ignácné, Marer Józsefné, Nikolajevics Plátóné, Nemes János, Neurohrné, Pisztel Ödönné, Pank Józsefné, Priváry Gézané, — Peccol Antalné, Pelger Mihály, Papp Sándorné, Pick Samu Dr. Rosenberg Ignácné, Ridvald Joachimné, Rédl Frigyesné, Rudolf Józsefné, Rotter Antalné, Rozehnál Jánosné, Roth Frigyes, — Spiegel Sándorné, Sárközy Tihamérné, Sternberg Bertalané, Stanka Ávrámné, Schwarc Zsigmondné, Schaffer Mihályné, Szűszer Bernát, — Szűszer Mihály, — Tribusz Gyuláné, Tirjung N.-né, özv. Tribusz Gusztávné, Ulmann Lipótné, Várady Vilmosné, Varjassy Istvánné, Vigh Nándorné, Weisz Ignácné, Weisz Samuné, Dr. Weisz Józsefné. Fogadják a nemes szívű adakozók a rendezőség hálás köszönetét gazdag adományaikért, melyekkel hozzájárultak azon cél eléréséhez, hogy a rideg téltől reszkető gyermekek szenvedését meleg ruhával enyhíthetjük. Nem mulasztatjuk ki ez alkalommal is köszönetünket kifejezni rendező társnőinknek, kik szívvel és lélekkel munkálkodtak, hogy az estély úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben fényesen sikerüljön. Ismételt köszönettel tartozunk Kovács József állami tanító urnak, az izléssel és szaktudással kiállított táncrendért, melyre sok szép dicséretet hallottunk. Köszönetet mondunk még Wagner Gyula vendéglős urnak, ki tekintettel a nemes célra igen jutányos árban bocsátotta rendelkezésünkre termeit és vendéglői készletét.

Petrozsény, 1904. dec. 9.

Babics József, Kapca Margit, Pfeiffer Ilka.

— **Fillérestély.** Nagyközönségünk kedvelt estélyei a fillérestélyek e hó 17-én a már jelzett eddigi ezéla és rendezőséggel e hó 17-én a Wagner szálloda nagyeremében újra megkezdődnek. A társulat hírneves zenekarának kimagaslóbb erői készséggel ígérték meg az idén is, a jótékonykezél érdekében közreműködésüket, a mi magában véve elég bizonyítékul szolgál arra nézve, hogy az első fillérestély igen érdekes és változatos műsorral fog bemutatkozni.

— **A vasuti kocsik alá került** a lupényi vasuti állomáson Bagi Károly odaváló bányatársulati munkás még pedig saját vigyázatlansága következtében. A szenvedett sérülések életét vették.

— **Jó Tanács.** Egy szorgalmas újságolvasó megfigyelte, hogy az ország meteorologiai intézetnek és a Meteor időjósai többnyire ellenkezők. Így a folyó hét-re is az egyik esőt, a másik hideget jelez. Bármelyik kövtekezzék is be: meghílnék vagyunk kitéve s ilyenkor használjuk Réthi-fele Pemetepű-Czukorkát, mely csak akkor valódi, ha minden dobozon a készítő: Réthi Béla gyógyszerész neve rajta van.

Szerkesztői üzenet. A mult számunkban közölt ver-set némelyek különfélekép magyarázván, kijelentjük, hogy: azt kizárólag külmunkatársunk iránt érzett jó indulatunk és elismerésünk jeleként adtuk közre.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Értesítés.

Ezennel tudomására hozom a nagyrádemű közönségnek, hogy itt, Weisz Testvérek házában, Dr. Rosenberg palotájával szemben varrodát nyitottam, ahol a legizlésesebb ruhákat a legjutányosabb árak mellett készítek.

Maradok kiváló tisztelettel

Petrozsény, 1904. október hó,

Szarka Emma
Budapestről.

Varrodámba varrolányokat fogadok.

PÉNZ

4 1/2 % 0-05

törlesztéses kölcsönöket nyújtok
budapesti
és külföldi elsőrangú pénzintéze-
tektől a földbirtok és ingatlan 3/4
értékeig I. és II. helyre 15—65

évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami-
és magánhivatalnokoknak, kereske-
dőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül
1—15 évig terjedő időre **gyorsan és diszcreten.**

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

Budapest, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem kész-
pénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb
napi árfolyam mellett megvételnek.

Osztálysorsjegyek: 1/1 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4
K 3.—, 1/8 K 1.50. (Válaszbélyeg.)

3—13

**A petrozsényi első mosó-, vasalo- és
fényvasaló intézet megnyílt!**

Petrozsényben, a főutcán, a volt Héjas-féle
ház udvarában **mosó-vasaló** intézetet nyitottam.

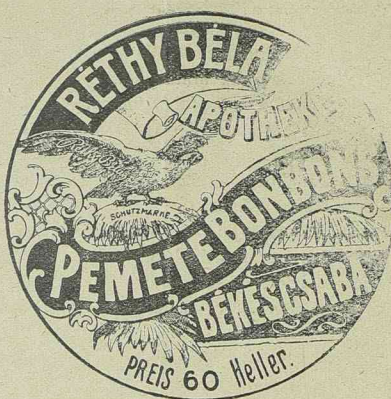
Elvállalom felelősség mellett mosás alá ve-
hető bármilyen ruhaféle, ágynemű, változó meg-
tisztítását fényvasalását stb.

Felszólításra megrendelések átvétele végett
készséggel jelentkezem magánházakhoz is.

Szíves pártfogást kér

kiváló tisztelettel

Gerber Mari.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és ha-
tározottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel sok
haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY-félét** fogadjunk el!

A leghiresebb kötőgépek

bázi és ipari célra

I. stiriai kötőgépgyár

magyar képviselete,

Budapest, VII., Erzsébet-Körút 23.

részletfizetésre is kapható.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Fogl József Lajos.

Krausz József,

órás-mester

Petrozsényben, Kossuth Lajos utcán.

Ajánlja a Petrozsény és vidéke n. é. kö-
zönségnek a Kossuth Lajos utcán levő
raktárát, melyben legfinomabb kivitelű fal-
és inga-órák, legjobb és pontosan kiszá-
bályozott zsebórák, arany- és ezüst-éksze-
rek, ugmint: varrógép és kerékpárok és
azoknak alkotrészei, villamos házi-csengő
stb. cikkek, gyári áron kaphatók.

Elfogad mindenféle óra- és ékszerjavításokat
2 évi jótállás mellett, varrógép és kerékpár javi-
tásokat legjutányosabb áron saját műhelyében
készülnek el.

Elvállalok villamos házi-
csengők és acytelyn világítási
felszereléseket.

Uj varrógépek Gramo
phonok, részletfizetés mellet
raktáromon legjutányosabban
kaphatók. Elvem az, hogy a vi-
dékünkön járó sok ügynökök-
től a n. é. közönséget meg-
ővjám a drága pánzen vásár-
landó gépektől, melyeket eddig
40—60 Kr. drágábban fizet-
tek, mint nálam.

Gramophon lemezek rak-
táromon mindig kaphatók.

Petrozsény, 1904. dec. 10.

Krausz József

órás és ékszerész.

Csak még rövid ideig

Sürgöny!

Sürgöny!

Sürgöny!

**Végeladásunk csakis még rövid ideig
fog tartani rendkívül leszállított árak-
kal.** Női szövetek és posztokban nagy Ocassio, férfi-,
gyermek egész rendruhák, téli kabátok, női kabátok, kala-
pok bámulatos olcsó árakkal.

**Deczember 11-től, vasárnaptól kezdve,
nagy maradék Ocasio, szövet, posztó,
vászon, parchet, Cretonok és bélés áruk-
ban bámulatos olcsó szabott árakkal.**

Kiváló tisztelettel: **Weisz Testvérek.**

9—12

Csak még rövid ideig

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTÓJÁN.